

Rapport om säsongen 2020 – Elitfotboll under covid-19

Den här rapporten är framtagen av Föreningen Svensk Elitfotboll i samråd med de 32 klubbarna i Allsvenskan och Superettan samt representanter för Fotbollsläkarna.

Bakgrund

Föreningen Svensk Elitfotboll (SEF) tog innan säsongen började, i samråd med europeiska kollegor, fram medicinska protokoll för träning och match som alla klubbar i Allsvenskan och Superettan skulle använda sig av i sin verksamhet under året. Protokollen var utformade för att elitfotbollen skulle ta stort ansvar för att begränsa smittspridningen, spela fotboll på ett säkert sätt och leva upp till de råd, riktlinjer och rekommendationer som Folkhälsomyndigheten utfärdar.

Detta var både ett självklart och nödvändigt ansvarstagande för att bedriva verksamhet i klubbarna samt att genomföra säsongen för Allsvenskan och Superettan på ett smittsäkert sätt.

I protokollen finns detaljerad information för hur klubbarna på daglig basis ska genomföra sin verksamhet samt hur de ska förhålla sig till matchdagen. Protokollen har ett antal viktiga hörnstenar:

- Myndigheternas rekommendationer och riktlinjer ska följas och protokollen justeras löpande därefter samt efter elitfotbollens och läkarnas erfarenheter
- Strikta hygienkrav och social distansering är en grundförutsättning
- Arenan är en arbetsplats
- Matchläkaren har ett stort ansvar vad gäller protokollets efterlevnad, i synnerhet på matchdagen. Det är matchläkaren som godkänner sitt lags spelare, ledare och funktionärens självskattning, samt i dialog med bortalagets läkare också bortalagets

spelare. Matchläkaren signerar bägge lagens spelarförteckningar och beslutar vilka som är behöriga att spela matchen och/eller vistas på arenan. Alla andra dagar har klubbläkaren också ett stort ansvar

- Varje spelare lämnar dagligen in självskattningar som måste godkännas av lagets läkare innan de får träna eller spela
- Om en eller flera spelare har symptom, eller bekräftas sjuka i Covid-19, så isoleras de helt enligt Folkhälsomyndighetens riktlinjer från truppen. De övriga fortsätter sin verksamhet under fortsatt övervakning av klubbläkaren så länge de är friska och symptomfria
- Samtliga personer som planerar att befinna sig på arenan vid tidpunkten för matchen måste i förväg göra en självskattning och intyga att de är friska och inte har några symptom för Covid-19. Endast ett mycket begränsat antal personer har tillåtits närvara på arenan innan, under och efter matchen
- Arrangören har ansvaret för kontroll av samtliga personer som släpps in på arenan. Samtliga måste vara föranmälda och godkända
- Samtliga matcher har övervakats av särskilda matchdelegater från elitfotbollen som bland annat kontrollerat efterlevnaden av covid-protokollet

Säsongen 2020

Den tilltänkta seriestarten för Allsvenskan och Superettan var egentligen 1 april men på grund av pandemin så blev seriestarten uppskjuten. Svenska myndigheter gav klartecken till spel från och med den 14 juni.

Mellan 14 juni och 6 december spelades samtliga 480 matcher i Allsvenskan och Superettan under styrning av de protokoll som tagits fram.

Elitklubbarna har tagit ett stort ansvar hela säsongen. Alla visste att det oundvikligen skulle förekomma fall av covid-19 skulle komma in i fotbollen och det var därför av största vikt att alla var överens om hur detta skulle hanteras. Alla klubbar var också i förväg överens om att samtliga matcher skulle spelas på ordinarie speldag – med enbart de friska spelare man kan mönstra till match i enlighet med det medicinska protokollet – då utrymme för flytt av matcher var mer eller mindre obefintligt. Detta gällde oavsett om man var tvungen att spela med reserver eller rent av ungdomsspelare, bekämpningen av Covid19 går före sportsliga värderingar. Svenska Fotbollförbundet (SvFF) gav klartecken till en särskild Covid19-tillämpning av regelverket, om en klubb på grund av sjukdom inte kunde (eller ens fick) ställa upp till match på grund av läkares beslut. I sådant fall skulle en W.O endast rendera i en matchförlust med 0-3, och inte uteslutning.

Med detta som utgångspunkt startade säsongen.

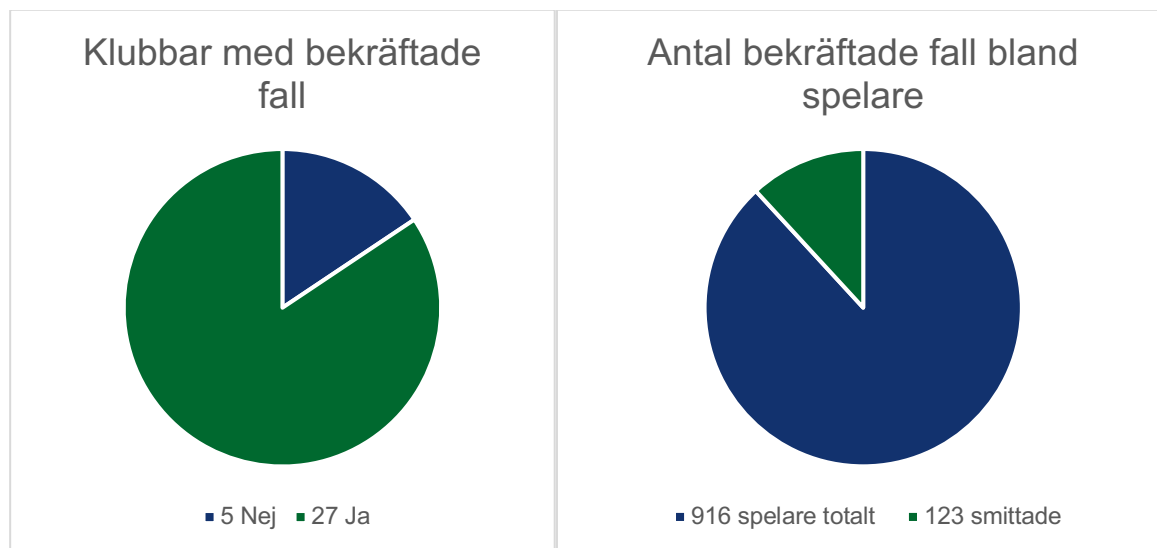

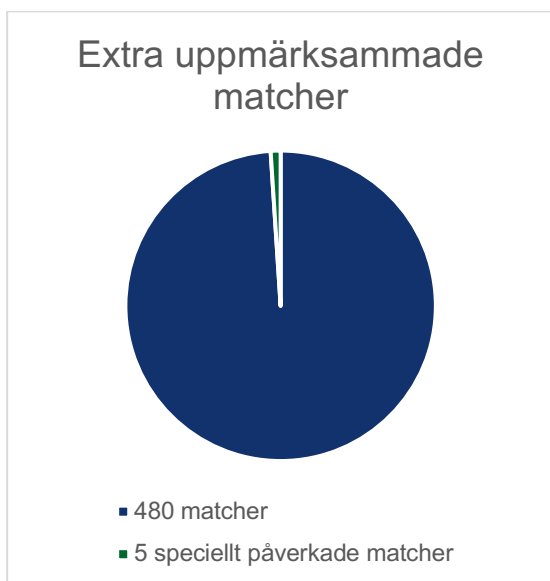
Protokollen för klubbarnas vardag och för genomförande av match har hela tiden ändrats utifrån myndigheternas just då gällande beslut. Det betyder att elitfotbollen har skärpt reglerna när läget krävt det och mildrat dem när läget medgivit det. Elitfotbollens egen möjlighet att anpassa ansvarstagandet efter läget har varit betydligt mer precist och snabbt än om man skulle vänta på ändringar i förordningar.

Under hela säsongen har alla supportrar föredömligt lyssnat på myndigheternas råd och riktlinjer, anpassat sig efter gällande beslut samt fortsatt att stötta sin klubb när det har behövts som mest, trots att de själva inte kunnat se fotboll på plats på arenorna. Den dialog SEF och elitklubbarna har med olika supporterorganisationer har varit fantastisk, och supportrarna har stöttat på alla tänkbara vis.

Bekräftade fall

Samtliga 32 klubbar i Allsvenskan och Superettan har lämnat sin bild över hur säsongen genomförts under covid-19.

- Med facit i hand så uppger 27 klubbar av 32 att de haft åtminstone något bekräftat fall av covid-19 under 2020 i truppen
- I samtliga fall har den eller de personer som smittats isolerats från övriga i spelartruppen, samma sak gäller för spelare med förkylningssymptom
- Inte i något fall så har det konstaterats övrig smittspridning i klubben
- Totalt uppger alla 32 klubbarna tillsammans att 123 av totalt 916 spelare varit bekräftat smittade under säsongen
- Samtliga 32 elitklubbar, och deras läkare, säger att de inte sett något bevis för att det förekommit någon smittspridning mellan klubbar i samband med match eller inom klubben i samband med fotbollsträning
- Själva "spelet fotboll" anses alltså inte ha bidragit till smittspridning

Extra uppmärksammade matcher

Svensk Elitfotboll har identifierat totalt fem matcher av alla 480 som spelats under säsongen som inneburit extra uppmärksamhet. I dessa matcher har antingen brott mot protokollet upptäckts eller att det funnit mer än enstaka smittade i en och samma klubb vid ett och samma tillfälle.

I en uppmärksammat match kränktes ett antal spelare i nära anslutning till match, efter att matchläkaren redan godkänt alla för spel. Dessa spelare skulle inte ha deltagit i matchen men gjorde så ändå. Händelsen konstaterades i efterhand inte på något sätt bero på covid-19 men den aktuella klubbens överträdelse anmäldes till Svensk Elitfotbolls Disciplinutskott, och böter delades

ut till klubben för överträdelsen. Händelsen upprepades sedan inte av någon klubb under hela säsongen.

I en annan uppmärksam match förekom det misstankar om många covidsjuka i en klubb varvid klubben rekommenderades av det lokala smittskyddet att inte spela sin match. Huvuddelen av utbrottet skedde i ungdomstruppen, inte i A-laget. Klubben medgavs inte flytt av match (se stycke rörande överenskommelse innan säsong). Matchen genomfördes enligt plan, med läkargodkännande av de deltagande spelarna/ledarna, och ledde inte till någon smittspridning. Det lokala utbrottet stoppades också.

Allt detta skedde helt i enlighet med det medicinska protokollet där enbart kontrollerat symptomfria spelare och ledare tilläts delta, övriga isolerades. Efter den matchen förtydligades läkarnas ansvar och mandat ytterligare, men utvärderingen efter matchen visade att allt skötts på korrekt sätt. Det betonades att det är klubbarnas ansvar att följa läkares eller smittskyddets råd och rekommendationer när de riktas mot en enskild klubb för att lösa situationer som uppstår i deras egen verksamhet. Det är viktigt att skilja på de sportsliga beslut SvFF tar i sin tävlingsverksamhet och på de lokala beslut en klubb måste ansvara för.

I samband med ett av elitklubbarnas firande efter en av höstens matcher spreds covid-19 till flera personer i klubben. Klubben agerade omgående och ställde in vidare firande och insåg själva att de brustit i sina rutiner. De smittade spelarna isolerades och ingen ökad smittspridning noterades efter de inledande fallen. Händelsen har inte återupprepats.

I samtliga fall där överträdelser av protokollet har noterats, eller där det har blivit så kallade incidenter, så har elitfotbollens disciplinskott agerat och alla har lärt sig av det. Sammantaget har våra klubbar agerat på ett ytterst ansvarsfullt vis, även om elitfotbollens extremt mediala exponering kunnat ge sken av annat.

Målfirande och omfamningar

Den punkt som har varit allra svårast att efterleva under säsongen är den om ansvarsfullt målfirande. Protokollet för genomförande av match säger att ansvarsfullt målfirande ska utövas och att spelarna ska undvika att bilda klunga. Det finns ett stort signalvärde att föregå med gott exempel och hålla avstånd.

De spontana glädjeyttringar som uppstår i samband med mål är svåra att kontrollera och därför har också ett stort antal målfiranden anmälts till Svensk Elitfotbolls Disciplinskott, hela 279 stycken, och böter har tilldelats de klubbar som utfört olämpligt många omfamningar och klungbildningar.

Det är dock viktigt att notera att det nog mer handlar om signalvärde än om faktisk smittorisk. Under 2020 har vi ej sett några fall av Covid19 som kunnat härledas till brister i målfirande på planen.

Dessa sker ju utomhus i samband med match, där endast symptomfria spelare deltar.

Medicinskt ansvariga

Klubbläkarna fick inför säsongen genom det medicinska protokollet ett större ansvar i sin roll än tidigare i synnerhet på matchdagen. Hemmalagets klubbläkare blir ansvarig matchläkare och det är matchläkaren som slutligen godkänner sitt lags spelare, ledare och funktionärens närvaro på medicinska grunder, samt i dialog med bortalagets läkare också bortalagets spelare. Matchläkaren signerar bägge lagens spelarförteckningar och beslutar vilka som är behöriga att spela matchen och/eller vistas på arenan.

Efter 480 spelade matcher säger Sverker Nilsson, företrädare för Fotbollsläkarna samt klubbläkare i Falkenbergs FF att säsongen under gällande förutsättningar har varit en framgång.

Sverker Nilsson sammanfattar arbetet under säsongen på följande vis:

"I år har det varit mer ansvarsfullt än tidigare att vara lagläkare, men samtidigt har det gett yrket högre status. Jag har alltid bra kontakt med mina kollegor, detta har nu strukits under i och med att hemmalaget tar hand även om bortalaget. Vi har tätare kontakt med varandra nu och bra koll redan innan lagen kommer till arenan.

Allt har fungerat fantastiskt bra. Att vi spelar utomhus och på en stor plan har varit till fotbollens fördel men protokollen har verkligen varit klockrena. Klubbarna och deras organisationer har följt alla riktlinjer väldigt, väldigt bra. Mig veterligen så finns det inga spelare som smittats på fotbollsplanen i år, varken på träning eller i samband med match. Alla har smittats hemmavid, i samband med ledigheter vid landslagsuppehåll där spelare och ledare kommit hem och varit utanför våra protokoll, eller vid något specifikt fall vid speciellt firande efter att en avgörande match slutat. Samtliga dessa fall har vid återkomst till fotbollen identifierats, isolerats och smittan har därmed effektivt stoppats

En annan sak med den här säsongen är att vi har minimerat infektionssjukdomarna i ligan. Restriktionerna och de hygienkrav som kommer med dem har definitivt inneburit att vi knappt haft vanliga förkylningar i trupperna. Visst har det funnits incidenter under året, det gör det alltid, men många färre än jag trodde det skulle vara. Samtliga incidenter har hanterats och inte i något fall så har incidenten upprepats.

Sammantaget så har alla visat stor respekt för protokollen och sjukdomen och det är tydligt att alla har tänkt på fotbollens anseende.”

Slutsatser

Svensk Elitfotboll anser med det som framkommer i den här rapporten att elitfotbollens rutiner och protokoll har fungerat mycket tillfredställande för att förhindra såväl uppkomst av smitta som spridning. Själva spelet fotboll medför enligt en dansk studie låg risk för att sprida smitta. Det finns inga dokumenterade fall av smittspridning på fotbollsplanen, vare sig under träning eller match, och det har inte förekommit någon smitta alls mellan klubbar i samband med match, under hela säsongen.

Elitfotbollens aktörer är inte förskonade från risken av att smittas med Covid-19, men i den miljö som elitfotbollen utger, och med de protokoll och de ansvarstagande rutiner som tagits fram, så upptäcks smittan tidigt och den smittade kan isoleras från övriga.

Erfarenheten visar är att elitfotbollsklubbarna har anpassat sin verksamhet till den nya situationen på ett högst tillfredställande sätt. De strikta rutinerna i kombination med att elitfotboll spelas utomhus, där smittspridningsrisken uppenbart är lägre, har varit viktiga faktorer för vår hantering.

Ligorna har sammanlagt haft sex mindre lokala utbrott där fler än enstaka spelare drabbats samtidigt i dessa klubbar. Inget av dessa fall har befunnits ha ett samband med match eller träning. Inget av dessa fall har befunnits sprida smitta vidare till andra klubbar.

Samtliga dessa fall har omedelbart identifierats och avskilts utan fortsatt smittspridning, och samtliga av dessa har kunnat återgå i sin verksamhet efter en kortare sjukperiod. I övriga klubbar har det endast handlat om något eller några spridda, enstaka sjukdomsfall under säsongen.

Svensk Elitfotboll anser att säsongen 2020 sett till de extrema förutsättningarna har varit lyckad. Med all respekt till smittan och de drabbade av Covid-19 så är uppfattningen att elitfotbollen kunnat spela en hel säsong genom att på ett tillfredställande sätt följa myndigheternas riktlinjer, och också klarat av att inte sprida smittan inom fotbollen eller vidare i samhället.

Det finns få platser i samhället där arbetsplatsen har så många noggranna rutiner och rigorösa kontroller. De gånger som smitta har upptäckts i en klubb så har den/de aktuella spelarna isolerats och ingen större vidarespridning har förekommit. Att helt stoppa smittan är nära nog omöjligt, men att stoppa spridning via strikta kontroller har visat sig fungera. Det ansvar som elitfotbollen tagit anses inte bidra till risk för ökad smittspridning i landet. Snarare tvärtom, tack vare strikta rutiner.

Stockholm
2020-12-14

8

När säsongen nu avslutats arbetar SEF framåt för att få en ordnad dialog om hur elitfotbollen kan ta samma ansvar för säker publikhantering.

Nu blickar elitfotbollen framåt mot 2021!